

De minister van Klimaat en Groene Groei  
Postbus 20401  
2500 EK DEN HAAG

Uw brief van:

Uw kenmerk:

-

Ons adres:

Postbus 1  
9100 AA Dokkum

Ons telefoonnr:

(0519) 29 88 88

Ons whatsapp nr:

(06) 120 830 46

Ons e-mailadres:

[info@noardeast-fryslan.nl](mailto:info@noardeast-fryslan.nl)

Ons kenmerk:

2025-075785

Website:

[www.noardeast-fryslan.nl](http://www.noardeast-fryslan.nl)

Behandeld door:

Rieke de Boer

Bijlage(n):

-

Datum:

2 april 2025

Datum verzending:

8 april 2025

Onderwerp: zienswijze ontwerp PAWOZ - Eemshaven

Geachte minister Hermans,

Naar aanleiding van de terinzagelegging van het ontwerp PAWOZ – Eemshaven met ingang van 28 februari jl., willen wij met deze zienswijze hierop reageren. Naast deze zienswijze hebben wij eveneens de zienswijze namens de gehele regio mede ondertekend.

Onze gemeente is in het ontwerp PAWOZ - Eemshaven opgenomen als aanlandgemeente voor de waterstofleidingen Ameland Wantijroute (VIII) en Zoutkamperlaagroute (IX). Beide routes doorkruisen een gemeentelijk deel van de Waddenzee, landen aan de Waddenkust aan in onze gemeente en gaan vervolgens over een deel van ons grondgebied naar Groningen. Dit wanneer is het geval wanneer er geen sprake zou zijn van hergebruik van bestaande aardgasleidingen en als aanleg van een nieuwe waterstofleiding aan de orde is.

Over de gevolgen van de mogelijke aanleg van één van de twee routes willen wij u via deze zienswijze onze zorgen kenbaar maken.

#### **Routes in de Waddenzee**

De beide routes lopen door een kwetsbaar deel van de Waddenzee, hoewel uit onderzoek is gebleken dat beide routes effecten hebben op hun omgeving en extra baggerwerkzaamheden ten opzichte van andere routes aan de orde zijn, zijn deze route desondanks opgenomen. Waarbij wordt gemeld dat voortschrijdende inzichten en optimaliseren en innoveren dan aanlegtechnieken de ontwikkeling van de routes mogelijk maken. Naar onze mening kunnen dergelijke onzekere, toekomstige ontwikkelingen geen basis vormen voor deze routekeuze.

#### **UNESCO werelderfgoed**

De Waddenzee heeft de status UNESCO werelderfgoed. Onze gemeente grenst voor een groot deel aan de Waddenzee en een deel van de Waddenzee behoort tot het grondgebied van onze gemeente. Deze status is voor de toeristisch-recreatieve sector en voor de natuurbeleving zeer waardevol voor onze gemeente. Wij vinden het van groot belang dat de door impact van de PAWOZ - Eemshaven deze unieke UNESCO werelderfgoed status niet wordt aangetast maar in tact blijft.

#### **Garnalenvisserij**

Vanuit de haven Lauwersoog vindt garnalenvisserij op de Waddenzee plaats. Een deel van de garnalenvissers is woonachtig in onze gemeente. In het geval van de ontwikkeling van een route in onze gemeente in de Waddenzee zal dat ongetwijfeld (tijdelijke) beperkingen met zich meebrengen voor de garnalenvisserij. Wij vragen u om aandacht en compensatie voor de garnalenvisserij in het geval zij worden getroffen door tijdelijke beperkingen tijdens de aanlegperiode én in het geval er sprake zou zijn van permanente beperkingen.

#### **Aanlanding waterstof**

Voor de aanlanding van de waterstofleiding is schematisch weergegeven welke bouwwerken en voorzieningen nabij de Waddenzeedijk noodzakelijk zijn. Gelet op het open landschap en de aanwezigheid van solitaire- en

vaak karakteristieke agrarische bebouwing willen wij vanaf het begin van het denkproces over deze elementen betrokken worden bij de plaatsing en de vormgeving van de noodzakelijke bouwwerken, voorzieningen en toepassing van verlichting.

Wij willen dat deze bouwwerken c.a. en de noodzakelijke verlichting een zo minimaal effect hebben op het open landschap langs de Waddenzeedijk.

### **Verziltting**

De aanleg van de waterstofleiding maakt het noodzakelijk dat de Waddenzeedijk wordt ondergraven of doorboord. In ieder geval ontstaat er als het ware ondergronds een "gat" in de dijk. Uit onderzoek is gebleken dat de aanleg en aanwezigheid van de waterstofleiding leidt tot extra verziltting maar de extra verziltting zich na een periode van 5 jaar niet meer zal voordoen.

Verziltting van akkerbouwgronden vormt nu al de grootste uitdaging waar de agrariërs langs de Waddenkust zich voor geplaatst zien. Extra verziltting ook al zou het tijdelijk zijn leidt tot achteruitgang van de kwaliteit van de teelten. Teelten die van belang zijn voor en bijdragen aan de voedselvoorziening in Nederland en voor wat betreft de pootaardappelen wereldwijd worden geëxporteerd. Het voorkomen van extra verziltting nabij de aanlanding en een lang traject langs de waterstofleiding zelf in het binnenland achten wij noodzakelijk.

Wij vinden het van belang dat werkzaamheden in en nabij de dijk zo kort mogelijk worden uitgevoerd, maatregelen ter plaatse worden getroffen, die extra verziltting tegen gaan. Voorafgaand aan de uitvoering is naar onze mening uitgebreider en specifiek onderzoek nabij de dijk en voorzover de verziltting langs het waterstofleidingstracé aan de orde is noodzakelijk om de minst schadelijke doorsnijding van de grondlagen en diepteligging van de waterstofleiding te kunnen bepalen en de verziltting te blijven monitoren zolang als noodzakelijk is.

### **Informatievoorziening**

Wij hebben de informatievoorziening gedurende het gehele PAWOZ-proces zowel richting ons bestuur, burgers en grondeigenaren gewaardeerd. Wij hebben ervaren dat door u en betrokken partijen daar zeer veel tijd en energie ingestoken is.

In het kader van de terinzagelegging van het ontwerp PAWOZ zijn door u alle grondeigenaren binnen een corridor van 1.5 kilometer rond de bestaande aardgasleidingen aangeschreven en uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst. Wij begrijpen dit ruime uitnodigingsbeleid in deze fase van het proces. Desalniettemin zouden wij u willen verzoeken om in volgende fasen van het PAWOZ-proces te bezien of deze afstand kan worden beperkt tot een geringere afstand die recht doet aan de gevolgen van de aanleg en aanwezigheid van de waterstofleiding.

Wij vinden het voor het vervolg wenselijk dat eigenaren van gronden worden aangeschreven, die daadwerkelijk worden belast met de aanleg en de aanwezigheid van de waterstofleiding.

### **Tot slot**

Wij hebben het PAWOZ-proces, inclusief het proces met betrekking tot de bijbehorende gebiedsinvesteringen zoals tot op heden is uitgevoerd als waardevol ervaren. Wij gaan ervanuit dat dat proces op eenzelfde wijze in toekomst wordt voortgezet en wij onze inbreng bij u en uw ministerie informeel en formeel naar voren kunnen blijven brengen.

Met vriendelijke groet,  
Burgemeester en wethouders van Noardeast-Fryslân,

H.J.C.M. Verbunt, MBA  
Secretaris

Mr. J.G. Kramer  
Burgemeester